

EUROPEAN UNION
PRIZE FOR LITERATURE

2009

© Snoemi

Noémi Szécsi – Hungary

Kommunista Monte Cristo (2006)

Communist Monte Cristo

Publishing House **Europa Publishing House**

Biography

Noémi Szécsi (1976), is a writer and a translator. She graduated with a degree in Finnish and English in Budapest, and studied cultural anthropology in Helsinki. She published her first novel, *Finno-Ugrian Vampire* in 2002, which was reprinted in 2003 as a result to its success. The script based on the novel was short-listed by the workshop of the Sundance Institute. Besides being a historical novel and a saga of a family, *Communist Monte Cristo* is an artistic interpretation of the history of a communist idea in Hungary based on elaborate research.

Synopsis

'It is late July, 1919'. Sanyi, a handsome vegetarian butcher and an assistant labourer of the Communist Party, sets out for Vienna to carry out a secret mission. He has the destiny of the proletarian revolution in his hands. But the revolution soon fails and from that moment on all of his activity becomes illegal. The dramatic changes set in motion a bloody comedy complete with strange disguises and false identities.

But once a liar always a liar. Sanyi had nothing left but his syphilis after the failure of the proletarian revolution. However, he starts again, building a new life with a wife, a daughter and two sons, but keeping secret his real communist self even from his own family. Despite all the differences within this right-wing family, by 1945 Sanyi's only aim was to keep them alive. Gingerly maneuvering through the world of politics, he survives the bloody decades of Hungarian history up until 1956. Although, after almost 40 years of devotion to the Communist cause, Sanyi starts to have his doubts and with good reason...

The novel turns the elements of the original Monte Cristo story upside down, for it is not a tale about revenge but about political stupidity.'

Kommunista Monte Cristo

Noémi Szécsi

1. Fejezet

A dédnagyapám 1919-ben egy július végi napon indult el Bécsbe. A jobb kezében egy papírbőrönd tele diadémmal, tiarával meg bogláros kösöntyűvel, a balban sétapálca. Szívében rettegés. Szívében szerelem. Átizzadt inge atletikus felsőtestére tapadt, de egy gombot sem gombolt volna ki, nehogy kilátsszék a ‘Gesamtkunstwerk’ valamelyik magasabb betűje, amit a mellkasára tetováltatott.

‘Gesamtkunstwerk’, csupa hosszú, nyúlánk, hajladozó betűvel. Már a tetoválómester – egy olvasottabb proletár, aki tíz évet szolgált le a Queen of Russia angol teherszállító gőzösön – is megmondta, hogy ez egy határtalan hülyeség, az összművészetnek leáldozott, Klimt is meghalt, megírta a Tolnai Világlapja. De mit lehetett tenni? A dédnagyapám valahol meglátta, és megtetszett neki. Az alkoholmérgezés azon fázisában provokatív és szofisztikált ötletnek tűnt.

Mondani sem kell, ez még a második dicsőséges március előtt történt, mielőtt beütött a szesztilalom, és egy egész politikai párt tűzte zászlajára, hogy a magyar must erjedését meg kell akadályozni. Mert a tartós józanság sokat koptatott a fényes ideán. Mindazonáltal a dédnagyapám ettől kezdve úgy járt-kelt, mintha halott szerelme nevét hordozná a bőrébe égetve.

– Inkább a homlokára kellett volna tetováltatnia – sajnálkozott sokszor az apám. – Akkor legalább lenne róla fénykép.

Sajnos sohasem látta senki a családból, mert dédnagyapám 1919 után már az úristen előtt sem mutatkozott atlétatrikó nélkül.

Azon a júliusi napon is csak igazított a nyakkendőjén – félkézzel, mert a papírbőröndöt le se merte tenni. Ő azt gondolta, úgy sejtem, azt gondolta, hogy a proletárforradalom ügyét tartja a kezében. A proletárforradalom elveszett ügyét, de ezt senki sem merte kimondani a Szovjetházban, amikor belemérték a húsz kiló kősöntyút a papírbőröndbe. Kun Béla a migrénjét borogatta, Szamuely Tibor – akit dédnagyapám személyes ellenségének tekintett – ököllel ütötte az asztalt, és a vérről magyarázott. (Hogy van belőle bőven, ha sok folyik belőle, az csak megelőzi, hogy még többet kiontsanak stb. Ilyesmiket.) Csak szegény Korvin Ottó tudott nyugodt maradni.

Ottó listát írt, amelyet előtte török pasák írnokai, utána náci és nyilasok, később pedig ávosok írtak:

45 aranynak látszó gyűrű zafír-, opál-, rubinköves gyűrű (vegyesen)

kb. 100 db antik hatású ékszergomb türkiz berakással

1 db tiara (32 db briliánssal)

12 db kisebb-nagyobb arany eszköz (kb. 5 kg)

1 db igazgyöngyfűzér

különbéle ló-ékszerek (4db)

1 db. elefántcsontra készült miniatűr gr. Pálffy Geraldine gyermekkori képével

De Ottó nem gondolt sem elődeire sem utódaira. Egyszerűen csak szerette, ha stimmel a dohány. Alig pár hónapja még egy bankban dolgozott.

A dédnagyapám aláírta az elismervényt, lezárta a bőröndöt és átvette a vízumot, valamint egy köteg kisebb címletű bankjegyet az esetleges költségekre. Máris indult, hogy elérje

az első induló bécsi gyorsot. Még hallotta, hogy Kun Béla sírva könyörög a telefonba oroszul, biztos Leninnel beszélt és vöröskatonákért rimázkodott. Mellette Szamuely ráncolta a szemöldökét. Ha valaki, ő biztosan tudta, hogy Lenin szívesen ad arany karórát, ad kézelógombot vagy sarló-kalapácsos kitűzőt is, de katonát, azt nem ad. Tehát csak Ottó, szegény Korvin Ottó kívánt szerencsét.

Még miközben Ottó számolta a briliánsokat a tiarában, a dédnagyapám kiszúrta, hogy feltűnően rövid az életvonala, ezért búcsúzaskor hosszan magához vonta, és megsimogatta a púpját. Szörnyű volt elgondolni, hogy ez a rémarcú, ötletlen Ady-utánérzéseket író, gerincferdüléssel, ortodox kommunista, aki még ráadásul politikai nyomozó is, bízik benne, egy bonvivánfejű, kisportolt testű, minimális szellemi életű forradalmi segédmunkásban, akit ráadásul néhány hete ismert meg. 'Talán a kék szemem teszi' - tűnődött magában. A dédnagyapám volt a családjában az utolsó kékszemű.

De nem töprengett tovább sajátos vonzerején. Inkább azon szorongott, eljut-e élve a vonatig. Ha az utcán megállítanák a vörösőrök és átkutatnák a holmijait, még nyomatékos kérésére sem hoznák vissza ide a Szovjetházba, hogy igazolhassa magát, hanem lelőnék, hogy osztozkodhassanak kincsein. Az utca farkastörvényei miatt a dédnagyapám a nemzet erkölcsi süllyedését okolta, amely általában a háború és a forradalom egyenes következménye.

Beleborzongott abba, hogy az utcán felfegyverzett, bestiális, burzsujevő prolik csámborognak késő éjszakáig, és mindenkire tüzelnek, aki jól szabott zakót visel, ugyanakkor, ebből következően az is borzongatóan hatott rá, hogy nem képes magát az egységes proletariátust alkotó porszemnek hinni: homokszemnek, sőt, kavicsnak képzelte magát.

Arra gondolt a dédnagyapám, hogy vajon azért adták-e a grófi szajrét a kezébe Kunék, mert szombatkor egyikük se nyúlhat pénzhez. Pedig az a négy hónap, amelyet a mozgalomban eltöltött, meggyőzte arról, hogy egy hivatásos forradalmárnak nincs szombat, de még vasárnap se, csak az osztályharc szürke hétköznapjai. Ahogyan Kun Béla néha maga mondta: zsidó volt az apám, de én kommunista vagyok. Vagy ahogyan a dédnagyapám néha maga mondta: katolikus pap volt az apám, én viszont zabigyerek vagyok. Nem tépelődött tovább, még a kijárási tilalom előtt el akarta érni a Keleti pályaudvart. A Duna-parti Szovjetház – ahol a népbiztosok együtt laktak, sírtak és nevettek – maga mögött hagyva cigarettára gyújtott, és füttyörészve nekiindult. Kisétált a Klotild térre, végig a Kossuth Lajos utcán, Rákóczi úton, tartva az irányt.

Dédnagyapám antiszemita volt, ez, gondolom, világos. Szebbnek, okosabbnak tartotta magát, mint izraelita ismerősei, és a feltevése kinél-kinél félig be is igazolódott, hiszen némelyiknél szebb volt, jóllehet egyiknél sem volt okosabb. Ő is enyhe fulladást érzett, ha zsidó hadimilliomosokat látott a körúton grasszálni ragyogó szépségű úrilányokból lett színésznőkkel, de ha a tükörbe nézett, a látvány annyira megnyugtatta, ellazította, hogy önfeledten tudta átadni magát a zsidó és félzsidó nők iránt érzett féktelen vonzalmának. Így állt szerinte méltó bosszút.

‘Tépd le a liliumot, amelyben forr a méz’ – morzsolgatta most magában Alice elhaló szavait, és valósággal belevörösödött az emlékképbe, hogy ő bizony letépte, és mirabile dictu: forrott benne a méz. Kifújta a cigarettafüstöt és arra gondolt, Bécsben talán nincs akkora élelmiszerhiány, mint Pesten, ahol a Gyermekebarát Egyesület egyre csak lefoglalja az összes cukrászsüteményeket, és mindenből csak az éhes

kis proletárgyerekeknek juttat. A keresztényszocializmust egyre inkább az élvezetekben dúskálással társította, ki a fene gondolta volna ezt IV. Károly koronázási ünnepségén! Biztos torta is van! – csillant fel a szeme. Sacher torta! – sikította benne egy előre élvező, önfeledt hang. Aztán újra csak az jutott eszébe: ‘Tépd le, tépd le!’

De hogy jön ez ide? Semmiféle frivol gondolatnak nincs helye ott, ahol a saját, valamint egyéb nemzetek sorsa forog kockán. A hadi helyzet aggasztó, mormolta a dédnagyapám, de ezt sem a napi sajtóban olvasta, a távírász felelte Ottónak, mikor az súgva megkérdezte tőle, miért fájdult meg Kun Béla feje.

– A hadi helyzet aggasztó – így mondta, vagy inkább suttogta a távírász. Románok ante portas, a vöröskatonák egyre kevésbé érdeklődnek a proletariátus világfelszabadító háborúja iránt, a felmentő szovjet csapatok pedig minden valószínűség szerint sohasem érkeznek meg (helyesebben: meglehetősen késéssel, huszonöt év múlva. Rájuk most nem érdemes várni.) Lenin elvtárs már megint blöffölt!

Pedig ott, a szemben lévő hirdetőoszlopon a Szabadság győzelemre vezeti a barikádokon harcoló népet. A mutatóujjával elegánsan int: előre. Induljanak előttem, kérem. Ezenközben a bal karjában egy agyas-fejes proletárgyermeket tart, aki a kebeléből fogyaszt. A földtől már régen elrugaszkodott, bármelyik pillanatban az elkeseredetten harcoló vöröskatonák fejére nőhet. De a súlya elhanyagolható: hízottnak hízott, de mégiscsak egy nemtő.

Dédnagyapám már az Astoriánál gyalogolt. Az utcán szinte senki sem járt, legfeljebb néhány merész férfi, a nők, gyerekek, öregek, betegek otthon szürcsölték az üres pótteát, nem csaptak utcazajt. Ezért dédnagyapám már messziről meghallotta a gépkocsi hangját. Ki autózhat ilyenkor? Senki

jó ember, azt a dédnagyapám is tudta. Hátranézett. Egy terepjáró autó fékezett le mellette. Dédnagyapám egyből felmérte, hogy ez IV. Károly gépkocsija, azt valahogy mégsem remélte, hogy a trónkövetelő őt szemelte ki egy rojalista puccsban való részvételre. De még így is nagy meglepetésre számított.

S az nem maradt el. Az autóból a nemrég még a Szovjetházban aggódó Szamuely Tibor pattant ki, és egyenest a dédnagyapám felé tartott. Mint mindig, most is military-mániájának áldozott egy szürke zsávoly egyenruhában, hátrabrillantinozott fekete haján megcsillant a közvilágítás.

– Elvtársam! – kiáltott fel némi pátosszal a dédnagyapám. Tibor hangulatát szerette volna felmérni.

– Én elvtársad neked nem vagyok, de szólíthatsz nyugodtan Szamuely úrnak. – Tibor nem volt jókedvében.

– Ahogy tetszel gondolni. Mit tetszel akarni tőlem, Szamuely úr? – alázatoskodott a dédnagyapám, miközben félszeggel azt figyelte, hogy lassan a Lenin-fiúk is előkászálódtak a kocsi belsejéből. Szamuely mögé sorakoztak fel. Ő rezzenéstelen arccal elővette a hatalmas pisztolyát és kibiztosította a závarzatot. Szuggesztív tekintetét a dédnagyapámra emelte, majd az utca másik oldalán sétáló, könnyű tyúklábmintás felöltőt viselő fiatalemberre mutatott.

– Idefigyelj, Sanyi! Látod azt a burzsujt az utca túloldalán?

– Sose biztos az, hogy burzsuj.

– Mondom: látod?

– Látom.

Durr. Szamuely elvtárs célratartás nélkül, vaktában lőtt egyet, a következő pillanatban a fiatalember összerogyott, és elterült az utca kövezetén. Szamuely visszatette hatalmas fegyverét a pisztolytáskába. Igazított az övéen. Felemelte jobb keze mutatóujját:

– Látod, Sanyi, így jár az, aki kárt tesz a vörös proletariátusnak.

– De nem tett kárt!

– De így jár – jegyezte meg lakonikusan Szamuely elvtárs, és ezzel újra helyet foglalt a királyi gépkocsiban. Főnökük testbeszédéből következtetve a Lenin-fiúk is tudták: megérett az idő a távozásra. Visszakaszálódtak. A hűséges sofőr gázt adott. Éles kanyart vettek és már robogtak is a Szovjetház felé.

A dédnagyapám hátán a jeges futkosott. Arra gondolt, vajon miért gyűlöli őt Tibor, akit maga is szívből utált. Megállt egy plakát előtt, és úgy tett, mintha azt vizsgálgatná, csak azért, nehogy ide-oda dobált végtagokkal pánikszerűen menekülni kezdjen, mint egy bokán dobott mezei nyúl. Ez a nagy vörös kéz (proletárkéz) a plakáton már amúgy is többször gondolkodóba ejtette. Egyrészt sárga fényt bocsátott ki magából, másrészt elektrosztatikusan vonzotta magához a fém aprópénzt, a sötétzöld borítójú könyveket, valamint a sötétvörös, húsos szirmú virágokat. Ez a felirat díszítette: Proletárkezet vagy antantkorbácsot?

A felvetés jó. Sok ember küzd hasonló dilemmával. Lepra vagy kolera? Kötél vagy golyó? Sósav vagy marólúg? Tisza-örvény vagy Duna-sodor? Golyó vagy kötél? Ám a dédnagyapám egyelőre nem kívánt egy ilyen nagyjelentőségű döntést meghozni. Nem feltűnően gyors, de céltudatos léptekkel távolodott az incidens helyszínétől. Az a kevés járókelő, aki ilyenkor is kimerészkedett az utcára, hívta a mentőket. Jólesett látni, hogy van még jóérzés az emberekben. Ez a későbbiekben gyökeresen megváltozott. De akkoriban, ha a vörösörök nem lőtték közletről fejbe, és nem fosztották ki, az embernek minden esélye megvolt, hogy embertársai segítőkészségének köszönhetően Prónay Pál fehérterroristáinak kezére jut, és péniszére kötözött cukorspárgán vezetik körbe a Nemzeti Lovarda udvarán.

A dédapám már a Rákóczi úton cipelte a Tanácsköztársaság ügyét. Szerfölött aggasztónak találta, hogy Tibor számára az eszme nagyobb súllyal esik latba, mint az emberélet. A burzsoáziát végleg kiirtaná, a parasztság csak annyi neki, mint az orrán zümmögő légy. Azt zümmögi: 'Földosztást, földosztást!' Tibor odakap, markába zárja, aztán összereccsenti, és ni, ott van kiontva a sárga bele. Kun Béla meg csak szabadkozna, ha kérdeznék, miért engedte, hogy Tibor likvidálja a föld népét.

– Hogy mit csinált? Ejnye, Tibor, egy percre nem nézek oda, éppen csak egy szikratáviratot küldök el Lenin elvtársnak, te meg lemészárolod a polgárságot, megtizedeled a parasztságot!

– Én ugyan nem tettem ilyet – mondaná Tibor méltatlankodva. – De szívesen kivégzem azt, aki rólam ilyet terjeszt!

– Pedig a háta mögé dugott kezében ott az összecsucskható akasztófa! Kun elvtárs oda se tekintene, úgy veregetné Tibor vállát.

– Én megbízom benned, Tiborom. Végezd csak a munkádat.

– És nem nézne oda, oda se akarna nézni, pedig Tibor olyan kapkodva csukta össze az akasztófát, hogy még mindig ott himbálózik rajta egy varjúszárny-bajszos zsírosparaszt!

A dédnagyapám letörölte gyöngyöző homlokát, és megnézte zsebóráját. Még tíz perc a kijárási tilalomig. Nagyobbra mérte lépteit. Közben folyton csak figyelt meg hallgatózott, hogy jön-e megint Tibor a terepjáróval, bőrkabátos, kibiztosított fegyverű Lenin-fiúkkal az oldalán. 'És még azt is jegyezd meg, Sanyi...' és olyat lőne, hogy még a villamos kereke is leeresztene, csak úgy sikoltozna rajta a sok prolinép. De aztán hamarosan visszanyernék a lélekjelenlétüket, és spontán elénekelnék a Marseillaise-t.

A budapesti emberek egyáltalán nem büszkék, viszont rendkívül alkalmazkodóak. Szörnyülködtek, amikor ellopták

a Ferenc József-szobrot, mert maguk akartak szert tenni ilyen nagymennyiségű fémre. Viszont megkönnyebbültek, amikor kiderült, hogy elszállították Ferenc Jóskát, mert népgyilkosok szobrai nem éktelenkedhetnek az utcán. Március 21-én még kevesen tudták fejből a Marseillaise-t, de most ha csak oldalba bökkik őket, már éneklük is. Különben nincs ebéd! A dédapám személy szerint jobban kedvelte az Internacionálét, modernebb, korszerűbb hangzása és elrugaszkodottan patetikus szövegvilága miatt. Már dúdolta is: így még a gyaloglás is gyorsabban ment.

– Vajon tényleg ez a harc lesz a végső? – tünődött dédnagyapám, és igazított a fogáson a bőrönd fogantyúján.

Communist Monte Cristo

Noémi Szécsi

Translated from the Hungarian by David Robert Evans – Chapter 1

My great-grandfather set off for Vienna in 1919, on a day in late July. In his right hand he held a paper suitcase full of diadems, tiaras, clover-shaped earrings; in his left, a walking-stick. In his heart, dread. In his heart, love. Damp with sweat, his shirt clung to an athletic upper body; he would not have undone a single button, lest he reveal the upper parts of the letters of the word tattooed on his chest: ‘Gesamtkunstwerk’.

‘Gesamtkunstwerk’: all in long, slender, curving letters. Even the tattoo artist – a relatively well-read proletarian who had served for a decade on the British freight steamer *Queen of Russia* – had said that this was utter nonsense, grand art was over, even Klimt was dead, as he had read in *Tolnai’s World News*. But what could be done? My great-grandfather had seen it somewhere and liked it. By that stage of alcohol poisoning, it had seemed a provocative and sophisticated idea.

It goes without saying that this occurred before the second glorious March, before alcohol prohibition struck, when an entire political party announced that Hungarian must fermentation was to be stopped. For sustained sobriety rather eroded the gleaming ideal. This notwithstanding, from here on my great-grandfather went around the place as if he had the name of a dead sweetheart burned into his skin.

‘He should have had it tattooed on his forehead,’ my father had often said with regret. ‘Then at least there would be a photo of it.’

For, sadly, no one from the family ever saw the tattoo: after 1919, my great-grandfather would not show himself even before the Lord without having at least a vest on.

And on that July day he merely adjusted his tie – with one hand, as he didn't dare put the paper suitcase down. He thought, at least I think he thought, that he was holding the cause of the proletarian revolution in his hand. The lost cause of the proletarian revolution, but no one would dare say that in the Soviet House as they measured out twenty kilos of earrings into the suitcase. Béla Kun was nursing his migraine, and Tibor Szamuely – whom my great-grandfather regarded as his sworn enemy – was hitting the table with his fist, and explaining about blood. (That there is so much of it, and if a lot of it is flowing, that just prevents even more from being spilt, etc. Things like that.) Only poor Ottó Korvin was able to stay calm.

Ottó made a list of the sort once made by the scribes of Turkish pashas, then by Nazis and the Arrow Cross, and later by members of the ÁVH secret police:

45 gold-look rings with sapphires, opals and rubies (mixed)

Approx. 100 antique-look jewel buttons with turquoise inserts

1 tiara (with 32 brilliant diamonds)

12 gold items of various sizes (approx. 5 kg)

1 string of real pearls

various horse jewels (4 items)

1 miniature from elephant bone with a childhood portrait of Countess Geraldine Pálffy

But Ottó was thinking neither of his ancestors nor his descendants. Quite simply he wanted the dosh to add up. Only a few months earlier he had still worked in a bank.

My great-grandfather signed the acknowledgement, closed the paper suitcase and took the visa, as well as a bundle of lower-denomination banknotes to cover possible expenses. He set off straight away to make it to the first express train to Vienna. He heard Béla Kun begging on the phone in Russian, tears in his eyes; he must have been speaking to Lenin and pleading for Red Army soldiers. Next to him, Szamuely frowned. He of all people knew that Lenin would happily send gold watches, cuff-links or even medals with the hammer and sickle, but that he wouldn't send any soldiers. So it was only Ottó, poor Ottó Korvin, who wished him luck.

And while Ottó was counting the brilliant diamonds in the tiara, my great-grandfather spotted that his lifeline was conspicuously short, and so he gave him a long hug goodbye, and stroked the hunch of his back. It was dreadful to think that this hideous, hunchbacked orthodox communist and writer of uninspired Endre Ady reminiscences, who was a secret service detective to boot, trusted him, a well-toned assistant labourer with a bon viveur face and minimal intellectual life – and whom he had only known a few weeks. 'Perhaps it's because of my blue eyes,' he pondered. My great-grandfather was the last person in the family to have blue eyes.

But he did not ponder his unusual power to attract for long. Rather he was worried whether he would make it to the train in one piece. Were the Red Guards to stop him on the street and search his belongings, no amount of pleading would make them drag him back to the Soviet House to prove his identity: they would shoot him on the spot so they could divide the spoils amongst themselves. My grandfather blamed

the street's law of the jungle on the nation's moral decline – the usual direct consequence of war and revolution.

He shuddered to think that armed, savage, bourgeois-eating proles were roaming the streets until late at night, firing at everyone wearing a well-fitted jacket; yet at the same time he was also horrified to find that he could not imagine himself as a speck of dust making up a part of the unified proletariat; instead he imagined himself as a grain of sand, indeed a pebble.

My great-grandfather wondered whether Kun and co. might have handed him the lordly loot because none of them were allowed to come into contact with money on a Saturday. Yet the four months he had spent in the movement convinced him that for a real revolutionary there was no Saturday, and no Sunday, either – just the grey everydays of the class struggle. As Béla Kun had himself said on occasion: my father was a Jew, but I am a Communist. Or as my great-grandfather had himself said on occasion: my father was a Catholic priest, and I'm a love-child. He didn't dither any further: he wanted to make it to the Keleti station before curfew. Leaving the Soviet House by the Danube – where the people's commissars lived, cried and laughed together – behind him, he lit a cigarette and set off on his way, whistling. He walked to Klotild Square, along Kossuth Lajos Street, and kept going down Rákóczi út.

My great-grandfather was an anti-Semite – that much, I presume, is obvious. He considered himself more attractive and smarter than his Israelite friends, an assumption which in certain cases proved half-true, for he really was more attractive than some of them, though smarter than none. He too felt a suffocating feeling if he saw Jewish arms millionaires strolling down Budapest's Great Ring with stunning high society actress girls on their arm, but if he looked in the

mirror, he was so reassured and liberated by what he saw, he was able fully to surrender himself to his boundless attraction to Jewish and half-Jewish women. Thus, he thought, did he wreak adequate revenge.

‘Tear down the lily in which the honey boils,’ he mumbled Alice’s whispered words to himself, and he went bright red with shame at this memory, that he really had torn it down, and *mirabile dictu*: the honey was boiling in it. He blew out the cigarette smoke and considered how in Vienna there might be less of a food shortage than in Budapest, where the Child Help Organization was slowly getting its hands on the entirety of the city’s cake output and giving it solely to hungry little proletarian children. More and more, he would associate Christian Socialism with wallowing in pleasure: who would have thought this at the coronation of Charles IV? ‘There must be cake!’ – his eyes gleamed. ‘Sacher cake!’ screamed an admiring voice inside him, enjoying it pre-emptively. Then, again, all he could think of was: ‘Tear it down, tear it down!’

But what has this got to do with anything? There is no place for frivolous thoughts when the fate of one’s nation or other nations is at stake. The military situation is worrying, my greatgrandfather mumbled. This was another thing he didn’t read in the daily press, but overheard the telegraph operator telling Ottó when asked why Béla Kun’s head had started to hurt.

‘The military situation is worrying’ – so said, or rather whispered, the telegraph operator. Romanians *ante portas*: the Red Army soldiers are less and less interested in the proletariat’s war to free the world, while the liberating Soviet troops will most likely never arrive. (To be precise, they will arrive, rather late, twenty-five years hence. No point waiting for them now.) Comrade Lenin has bluffed us again!

Yet just there on the advertising pillar opposite, Liberty is taking the masses fighting on the barricades to victory. With her index finger she is pointing elegantly: After you, please. Meanwhile she is breast-feeding the strong, healthy proletarian child in her left arm. She has long been up in the air, and might at any moment be head and shoulders above the valiantly fighting Red Army soldiers. But her weight is insignificant: she is overweight, no question, but still a guardian angel, after all.

My great-grandfather had already got as far as Astoria. The streets were virtually empty, except for the occasional brave man; the women, children, elderly and sick were all sipping their empty tea substitute at home, and therefore not able to fill the street with much in the way of noise. So my great-grandfather was able to hear the sound of the motor vehicle from afar. Who could be driving at such an hour? No one up to any good, he knew that. He looked back over his shoulder. The vehicle braked alongside him. My great-grandfather immediately recognised it as Charles IV's car, yet he could hardly hope for the successor to the throne to have singled him out to participate in a royalist putsch. But even so he was in for a real surprise.

The surprise was not long in coming. It was in the form of Tibor Szamuely, recently so full of worry in the Soviet House, who jumped out of the car, and headed straight for my great-grandfather. As always, he paid respect to his military obsession with a grey serge uniform; the street lighting glistened on his slicked-back black hair.

'Comrade!' exclaimed my great-grandfather, with certain pathos. He wanted to judge Tibor's state of mind.

'I'm no comrade of yours, but you are welcome to call me Mr. Szamuely.' Tibor's mood was not so good.

‘As you wish. What can I do for you, Mr. Szamuely, sir?’ my great-grandfather said, obsequiously, one eye on the Lenin boys climbing out of the interior of the vehicle. They lined up behind Szamuely. His expression was motionless as he took out and decocked his enormous pistol. He focused his suggestive gaze on my great-grandfather, then pointed to the young man across the street wearing a light, checked overcoat.

‘Listen here, Sanyi! Can you see that bourgeois kid on the other side of the street?’

‘How can you be sure he’s bourgeois?’

‘I asked if you could see him.’

‘Yes.’

Bang. Comrade Szamuely, without taking aim, fired a shot blind. The next moment the young man collapsed; his body sprawled all over the paving stones. Szamuely returned his huge

gun to its holster, adjusted his belt, and lifted the index finger of his right hand:

‘You see, Sanyi, that’s what happens to someone who harms the red proletariat.’

‘But he didn’t harm anyone!’

‘But that’s what happens,’ noted Comrade Szamuely laconically, and with that he took his place in the royal vehicle. The Lenin boys knew from their boss’ body language that it was time to leave. They retreated. The loyal driver put his foot on the gas. They spun round a sharp bend and sped towards the Soviet House.

My great-grandfather felt ice down his spine. He was wondering why Tibor, whom he himself detested, hated him so much. He stopped in front of a billboard, and pretended to inspect it, just to stop himself fleeing in panic with his limbs

flapping all over the place, like a hare flung through the air by its ankles. This giant red hand (proletarian hand) on the billboard had many times given him cause for thought. For one thing, it emitted yellow light; it also attracted to itself, in some electrostatic fashion, small coins, books with dark-green covers, and deep-red flowers with fleshy petals. It was decorated with this slogan: The Hand of the Proletariat or the Whip of Entente?

It was a good question. Many struggle with similar dilemmas. Leprosy or cholera? Rope or a bullet? Hydrochloric acid or caustic soda? A Tisza whirlpool or a surge of the Danube? A bullet or rope? Yet for the time being my great-grandfather did not want to take such a momentous decision. He retreated from the scene of the incident with decisive but not conspicuously speedy steps. The few pedestrians who dared be on the street at such an hour called an ambulance. It was good to see that people still had feelings. Later this was to change radically. But at that time, if the red patrolmen did not shoot you in the head at close range, and did not take everything you have, you still had every chance, thanks to the ready helpfulness of your fellows, to fall into the hands of Pál Prónay's white terrorists and be dragged round the National Racecourse by a patisserie ribbon tied to your penis.

My great-grandfather was already carrying the Hungarian Soviet Republic's affairs down Rákóczi Street. He found it supremely worrying that, for Tibor, ideology seemed to carry greater weight than human life. Tibor, it seemed, would be happy to exterminate the bourgeoisie for good, while the peasantry to him was no more than a fly buzzing on his nose. Buzzing, 'Land reform, land reform!' Tibor just grabs it, traps it in his fist, then crunches it up, and hey presto, its yellow gut is splattered all over the place. If asked why he let Tibor

liquidate the people of the land, Béla Kun would just offer excuses.

‘He did what? My dear Tibor, I take my eyes off you for a single moment, just to send a lightning telegram to Comrade Lenin, and you butcher the middle class and decimate the peasantry?’

‘I did no such thing,’ Tibor would defiantly reply. ‘But I would be happy to execute anyone who spreads such rumours about me!’ Meanwhile there in the hand stuck behind his back is the collapsible gallows! Comrade Kun would turn a blind eye even as he pats Tibor on the shoulder.

‘I trust you, Tibor. You just do your job.’ And he would not look, would not want to look, even though Tibor closed the gallows in such a hurry, that a greasy peasant with a rook’s wing moustache is still dangling from it!

My great-grandfather wiped his moist brow and looked at his pocket watch. Ten minutes till curfew. He quickened his steps. Meanwhile he was constantly watching, listening, whether Tibor was coming back in that car, with the Lenin boys in leather coats and with unlatched weapons at his side. ‘And let this be a lesson, Sanyi...’ and with that he would fire such a shot that even the wheel of the tram would go flat, so much would it make the proletarian masses scream. But then they would soon regain their composure and sing the *Marseillaise* of their own accord.

The people of Budapest are not at all proud – but they are nothing if not pragmatic. They were disgusted when Franz Joseph’s statue was stolen, because they wanted to lay their hands on such a quantity of metal themselves. But they were relieved to hear that Franz Joe had been carried away, for statues of mass murderers cannot very well remain as

an eyesore on the street. On 21 March few know the Marseillaise by heart, but if they are given a nudge in the ribs, they are happy to sing it. Otherwise no lunch for them! My great-grandfather's personal preference was for the Communist Internationale on account of its modern, contemporary sound and the quixotic pathos of its lyrics. No sooner was he humming it to himself: this made walking quicker.

'Is this really the final struggle?' my great-grandfather wondered, as he changed his grip on the handle of the suitcase.

EUROPEAN UNION
PRIZE FOR LITERATURE

2009

Noémi Szécsi – Hungary
Kommunista Monte Cristo

Communist Monte Cristo

440 pp, 2006

Published:

Macedonia: ILI_ILI

Serbia: Zavet

Rights sold to (*Last Update – September 2011*):

Italy: Baldini & Castoldi

Publishing House **Europa Publishing House**

Európa Könyvkiadó Kft.

1036 Budapest, Lajos utca 74–76.

Postacím: 1363 Budapest 502. Pf. 65.

Fax: +36-1-3314162

Contact: info@europakiado.hu

ISBN: 963-96-3318-6

EUPL / FEP-FEE – Rue Montoyer, 31 – B-1000 Brussels – T. +32 (0)2 770.11.10

info@fep-fee.eu – www.euprizeliterature.eu

Education and Culture DG

Culture Programme

 ebf european
booksellers
federation

FEDERATION OF EUROPEAN PUBLISHERS
FÉDÉRATION DES ÉDITEURS EUROPÉENS